

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Črnogora in Srbija.

Vsi evropski listi brez izjeme polnili so svoje predale z dopisi o vzprijemu in odlikovanju črnogorskega kneza Nikite v Rusiji, ki je bil od strani ruskega naroda zares ostentativno in navdušeno nazdravljan, kamor koli je dospel. Pisalo se je, da je mej Črnogoro in Rusijo sklenena pogodba za napad in obrambo, na kar je črnogorsko glasilo odvrnilo, da je zveza, obstoječa od nekdanj mej črnogorskim in ruskim narodom trdnejša, nego vsakatera pisana pogodba. Pokazalo se je tudi že pri mnogih prilikah, da Rusija ne ume braniti samo svojih državnih interesov, temveč da je tudi z izredno požrtvovalnostjo pripravljena, kadar treba potegniti meč za svoje brate po krvi in po duhu.

Gotovo je, da pri današnjem položaji, ko je pričakovati, da bode na balkanskem poluotoku zdaj pa zdaj zopet bruhnilo na politično površje orijentalno vprašanje, izraživanje lojalnosti Črnogore Rusiji nasproti nij samo vsakdnevne važnosti in to tem manj, ako Nikita ob jednom, ko zatrjuje, da hoče vsikdar zvest biti narodu ruskemu in misli, katero on zastopa, očita Srbiji, Rumuniji in Bulgarskej nevhvaležnost, in to zaradi tega, ker so se deloma odtegnile uplivu ruskemu in koketujejo z Rusijo in z našo državo. Nekako nasprotstvo mej vladno Srbijo in Črnogoro bilo je opazovati že od nekdanj, videti je, da ti dve državi tekmujejo mej seboj, katera dobi nadvlado v roko, katera naj bode voditelj srbskim interesom, srbskemu političnemu razvoju.

V to tekmovalje pa poseza upliv mogočnih in v orijentalnem vprašanji angažiranih sosedov, na jedni strani Nemčija z Avstrijo, na drugi pa Rusija. Nemčiji bi za njene namene godilo, da se Avstrija pomakne nekoliko proti jugo-vzhodu — do Soluna — da bi tako avstrijski, v resnici pa nemški upliv bil merodajen na Balkanu. Rusija bi pa rada obistinila oporoko Petra Velikega in osvojila si

zlati Carigrad, kar bi storilo konec nemške vsemo-gočnosti v Evropi in prizadelo nemškej politiki smrten udarec.

Obe velevlasti skušate tedaj okolu sebe zbrati kot zaveznike male podonavske države, katere naj bi jim bile v slučaju trdega boja pomočnice in zaslomba. Nemčiji posrečilo se je do sedaj dobiti na limanice vse balkanske države, izimši jedino Črnogoro. Postopanje Srbije vzbujalo je v marsikom nepovoljne občutke, ker je bilo nenaravno in ima svoj izvor zgolj v dinastičnih razlogih. Mladi kralj Milan ve prav dobro, da je Rusija bolj naklonjena knezu črnogorskemu, nego njemu, ter bi rada Nikiti na glavo položila krono cara Dušana. Da si ohrani prestol, to bil mu je jedini napotek, da se je podvrgel nemškemu uplivu; težnje in želje srbskega naroda bile so mu stoprav druga briga, kar nij nikakor dobro učinkovalo na srbski narod, ki nekako pikro gleda, kako se njegov kralj bavi le po nemških toplicah in v nemških mestih.

Večina srbskega naroda nij v soglasji s politiko Milanove vlade, nasproti pa uživa Nikita najtoplejše simpatije kot vojskovodja in državnik, in vsi podonavski narodi so uverjeni, da je Rusija verodostojnejša, nego li Nemčija; kajti prva osvobodila je Bulgarsko in dala jej ustavo veliko svobodnejšo, nego jo ima sama, o Nemčiji pa se do sedaj še nij čulo o jednacih dejanjih nesebičnosti nasproti tujim narodnostim. Bodočnost bode pokazala, čegava politika je bila bolj umestna, srbska odvisna od Nemčije in naše države, ali pa črnogorska v zvezi z Rusijo. Danes pa se že nekako jasni, kakor bi hotel nastati velik preobrat v politiki podonavskih držav, kajti arhimandrit bulgarski je v Ruščuku podonavskim vladarjem v oči naglašal potrebo zjedinjenja Jugoslovanov. Do tega utegne sicer Donava potočiti še marsikateri val v Črno Morje, a znamenje časa je vender, da se pri nazdravu vladarjev izražajo in poudarjajo taki na-

zori, tako eminentno politična vprašanja, katera stopivša v istinito razpravo, bodo na mah konec storila antagonizmu mej Srbijo in Črnogoro, morebiti pa tudi izpraznila prestol Obrenovičevega potomca.

Deželni zbor kranjski.

(XIII. seja v dan 7. oktobra 1882.)

Dr. Schaffer poroča v imenu finančnega odseka o prošnji občine vipavske za podporo v obrambo vodá in nasvetuje, sklicevaše se na poročilo deželnega odbora, da se posojilo, katero se je dalo v ta namen iz deželnega zaklada, namreč 1100 gld., odpiše, vlada pa naprosi, da dovoli v novič podporo za to.

Poslanec Lavrenčič opozarja, da je deželni zbor Tirolske in Koroške prišel o priliki nesreče, ki je zadela ti deželi, s 1000 gld. na pomoč. Jednaka nesreča preti vipavskej in vrhpoljskej občini, ako se ne stori kaj, da se odstrani. Zidovje in škarpe proti vodam so močno poškodovane, ljudstvo pa ne more storiti ničesar, kajti sedem let so že slabe letine in toča je uničila zopet ves pridelek za več let. Kranjski paradiž, kakor je bila vipavska dolina doslej imenovana, bode kmalu kranjska puščava. Posl. Lavrenčič konečno nasvetuje, da se dovoli za nujne stavbe proti vodam 2500 gld.

Deželni predsednik g. Winkler podpira gorko ta predlog.

Dr. Deu nasvetuje, naj se dovoli 1000 gld., kar dr. Poklukar podpira, in vsled tega umakne posl. Lavrenčič svoj predlog.

Dr. Kaltenecker nasvetuje, naj se deželnemu odboru naroči, da ukrene potrebno, kadar nastane sila.

Dr. Schaffer izjavi se proti obema predlogoma. Pri glasovanji se sprejme predlog dra. Kalteneckerja, dr. Deu-ov predlog pa se zavrže s 16 proti 13 glasom.

C. kr. okrajnemu glavarstvu v Postojini dovoli se na njega prošnjo 100 gld. podpore za most v Jami.

LISTEK.

Zarota na Kavkazu.

(Poslovenil Jazbeški.)

VII.

(Konec.)

Njegova neznanka ga spravi iz zadrege. Prijazno ga pogleda in nagovori: „Jaz se tudi spominam, da sem uže z Vami govorila. Od tačas so Vas bili poslali na Kavkaz. Kako ste se tam kaj imeli?“

„Nič se ne pritožujem, da si mi tudi marsikaj nij bilo po volji, in sem pogrešal marsikako ljubeznivo podobo“, jej odgovori polkovnik ves srečen. Olga ga pa nagajivo vpraša:

„Povejte nam, ali ste res mislili razstreliti kavkaške gore?“

„Mnogi so moja mala dela mej divjimi gorci preveč povzdigovali in proslavljali“, odgovori ponižno Vladimir. „Naj bo, kakor hoče, carska visokost, verjemite mi, vedno sem imel blagor domovine in njih veličastva pred očmi.“

Ponosna mlada carjeva hči povese svoje oči pred resnim častnikovim pogledom. General pa porabi ta trenutek, da mu predstavi tretjo damo, svojo soprogo.

Godba zaigra. General pošepeta polkovniku na uho: „Peljite princesinjo plesat!“

Polkovnik odpelje mlado princezino. Koliko mladih ljudij mu je zavidalo to srečo, ko sta se vesela sukala mej plesalci. Ko nehata plesati, odpelje princesinjo na prejšnje mesto in se vsede poleg nje. Velika kneginja Olga je še plesala. Samo general in njegova soproga bila sta priča njijine sreče.

Princesinja povedala je polkovniku, da je uže v devetem letu izgubila svoje stariše in prišla na petrogradski dvor, kjer so jo prištevali skoraj carskej rodovini. Princesinja je pa tudi rada poslušala dogodbe iz njegovega življenja, posebno jo je zanimalo, kaj je doživel na Kavkazu.

Zaupljivo sta drug družemu pripovedovala celo razne malenkosti. Ko se je ravno hotel Vladimir posloviti, potiplje ga nekdo na rame, in ko se ozre, vidi cara Nikolaja.

„No, koliko ste uže dosegli?“ vpraša ga.

„Vaše veličastvo! nadejam se“, zakliče vesel Vladimir.

„Želim, da v osmih dneh obhajamo zaroko, gospod polkovnik!“ pravi car odločno, „do tačas se odločite.“

Polkovnik se prikloni. Zdaj nij bilo časa muditi se, pri prvi priložnosti je razodel caričini svoje želje, in omenil, da je to tudi želja njenega varuha. Princesinja je zarudela, podala mu roko in mu pritisnila poljub na njegove ustne v znamenje, da upa biti srečna z njim. —

Čez osem dnij bila je zaroka polkovnika Strokeš-Kraszkoviča z lepo princesinjo Katinko Kubansko, malo pozneje pa poroka. Njegove svatščine v zimskem dvorcu udeležili so se vsi udje carske rodovine. Mlada žena prinesla je svojemu možu za doto šest milijonov rubljev in obširna posestva v južnej Rusiji. Po poroki čestital mu je car osobno, in ga imenoval generalnim majorjem.

Mlada gospa generalica Strokeševa bila je jako prijazna in uljudna doma in v družbi. Mnogi so mu zavidali to srečo. Še njemu se je čudno zdelo, da mu je Bog dal tako srečo.

Poslanec Luckman poroča v imenu finančnega odseka glede novega deželnega muzeja Rudolfinum in nasvetuje:

Naj se licealno poslopje in poleg stoječe poslopje glavne straže (Hauptwachgebäude) proda naučnemu ministerstvu za 40.000 gld.; pridržek ljubljanskega mestnega zbora v seji 28. septembra t. l., da bi ljubljansko mesto imelo kako pravico za brezplačno nastanjenje mestne deške šole v licealnem poslopju, naj se zavrže in deželnemu odboru naroči, naj izjavi državni upravi, da jamči za popolno posest tega poslopja in da dežela prevzame odgovornost za to. Deželni odbor naj skuša z mestnim zastopom ljubljanskim zaradi njegovih naglašanih pravic v licealnem poslopju porazumeti se potom odkupa, da plača mestu primerno svoto za porabo teh sob. Ako pa bi mesto tega ne hotelo, naj se stvar reši pravnim potom. Deželni odbor se konečno opoinoči, da l. 1883. potrebne svote za nakup zemljišča in za pričetek zidanja vzame iz dež. zaklada.

O predlogih poprime **dr. Zarnik** besedo rekoč: Slavni zbor! Dovolite mi, da napravim nekoliko opazek k predlogom finančnega odseka. Za novo gradbo muzeja „Rudolfinum“ sta obe stranki tega zbora jednako zavzeti. Obe želiti, naj bi bilo to poslopje znanosti v korist in ljubljanskemu mestu na čast. Jaz tedaj predloge finančnega odseka radostno pozdravljam. Mislil sem tudi, da bodo posebno gospodje nasprotne strani z velikim veseljem pozdravljali subskripcijo za deželni muzej in se udeleževali posebno nekateri bogati gospodje naše dežele izmeji velikega posestva prav z velikimi svotami. Narodnjaki imamo žrtvovati mnogo novcev za „Narodni Dom“, katero mi nameravamo sezidati v Ljubljani, in tako smo mislili, da bomo delovali mi na jedni strani za „Narodni Dom“, gospodje nasprotne strani pa bodo stopili na drugo stran in delovali za muzej.

A jako sem se varal v svojem mišljenju, kajti pregledavši doneske za deželni muzej, našel sem mej darovatelji jednega slovenskega korarja, jednega župnika in jednega kaplana, od velikih posestnikov pa nij dal, razen čestitega gospoda deželnega glavarja grofa Thurna, nijeden kak prinesek. Gospoda! Vaš politični vodja (baron Apfaltrern) je v tej zbornici pred kratkim insultiral ves mestni odbor ljubljanski, izjavljajoč se, naj ga oblije rudečica, da je privolil za popravo deželnega gledališča le 1000 gld., rekoč, da se bode ta „Bettel“, teh 1000 gld., uže še kje drugej dobil. Ali gospoda, facta loquuntur; „auf fremde Kosten ist es leicht freigebig zu sein“. To je jako lahko, votirati iz deželnega zaklada ali iz mestne kase razne svote, vse kaj drugega pa je dajati iz lastnega žepa! (Občna veselost! Klici: Istina! Res je!)

Ta gospod veliki posestnik, Vaš politični vodja pa, ki insultira druge, kateri dajo za javne namene, ta veliki posestnik nij dal za deželni muzej „Rudolfinum“ **niti jednega kebra!**

„Vse se mi dozdeva, kakor prijetne sanje iz katerih se bom jedenkrat stokaje prebudil“, rekel je neko jutro svoje ženi. „Čul sem, da Bog tistega nekaj časa s srečo obsiplje, kogar misli kedaj globoko ponižati.“

„Ne“, odgovori mu soproga, „najina sreča stoji na trdnih tleh. Ti si jo zaslužil s svojim neomadeževanim življenjem in junaškimi deli. Morda bi rad zvedel, kaj je bilo povod najini sreči?“

„Jako rad, predraga princesinja!“

Mlada gospa izvleče iz predalnika svoje pisalne mize lepo vezano knjigo, in jo smeje se položi pred moža.

„Moj dnevnik“, zakliče kakor zadet Vladimir, „kako si ga dobila?“

„Tebi nij treba sramovati se ga. V njem so dobri in čisti nazori. Temu dnevniku se imam zahvaliti za svojo srečo, da sem tvoja soproga. Ko si prvokrat prišel v zimski dvorec, bil si se mi jako prikupil. Povedala sem to velikej kneginji Olgi, ta pa je vse naznanila svojemu očetju, kateri te je uže takrat jako čislal, ker si tako skrbel za svojo mater. Nekdo pa te je bil nekaj po krivem zatožil, zato

(Občna veselost in odobravanje. Dežman se na vsa usta smeje in ne misleč, da ga drugi gledajo, velikim notranjim veseljem prikimava, samo Kaltenegger pokriva z roko obraz. Smeh in veselost traja nekoliko minut.) Jako me bode veselilo, ako moje sedaj pregovorjene besede, ganejo tega velikana, da bode vsaj sedaj za deželni muzej kaj daroval; tudi to me bode veselilo in hvalo mu bodem priznaval.

Mestni odbor ljubljanski nij delal nobenih ovir, ko je šlo za novi muzej, ampak jednoglasno, (tudi Slovenci so glasovali zato) dovolilo se je v ta namen 5000 gld.

Mestni odbor ljubljanski pa je pri tem vprašanji v položaji, da more braniti pravice ljubljanskega mesta glede nastanjenja mestne ljudske šole v licealnem poslopju. Mestni magistrat je uže takrat prekorajil svoj delokrog, ko je prepustil škofijstvu za nekoliko sob v licealnem poslopju prodajalnice v bogoslovnici, kajti škofijstvo nij imelo v licealnem poslopju nikakoršnih dokazanih pravic. V dekretih iz prejšnega stoletja govori se zmirom le, da ima licealno poslopje služiti „den anatomischen Collegien und der Normalschule“. To se naglašaja še l. 1798., o gimnaziji je še le pozneje govor, isto tako o licealni biblioteki, nikjer pa nij govora o bogoslovji. Ljudska šola je naslednica normalke, tedaj uživa tiste pravice, katere je imela normalka. Ako pride do pravde, nij to tako gotovo, kakor je trdil poročevalec finančnega odseka g. Luckmann, da bi jo dežela gotovo dobila.

Zgodilo se je na Dunaji po „Krachu“, da je neka dunajska banka hotela započeti pravdo za več milijonov. Upitalo se je zaradi tega pri slavnem juristu Ungerju, in ta izdela, se ve da za dobro plačo, obširno mnenje, na podlagi katerega je banka, sigurna da zmaga, pravdo začela pa tudi izgubila v vseh instancah. Tedaj tudi v tem slučaju nij izid tako siguren, kakor se od nekatere strani misli. Pravno vprašanje gre tu le zato, je li mestna ljudska šola pravna naslednica normalke. Ako se reši to vprašanje povoljno za mesto, potem je mesto ljubljansko pravdo dobilo. A mesto neče nobene pravde, tudi njemu gre zato, da dežela prej ko mogoče dobi 40.000 gld. za licealno poslopje, da se prične z delom za muzej, da se bode mogel temeljni kamen položiti, ko pride drugo leto presvitli cesar v Ljubljano. Mesto se bode lahko pogodilo z deželo, ako slednja mestu da vsaj toliko odškodnine, kolikor bode ono moralo erarju najemščine plačati za te prostore, dokler jih bode rabilo, in to bode trajalo nad 20 let, in tudi erar ne bo zahteval velike najemnine, kajti njemu ne bodo te sobe za kako posebno porabo. Torej ne dvomim, da se bode doseglo o tem vprašanji sporazumljenje mej mestom in deželo. (Dobro! Bravo!)

Dežman hoče nekoliko zagovarjati velikoposestnike, da bodo uže kaj dali za muzej, a vidi se mu, da mu ne gre od srca.

ti je policija konfiscirala vse tvoje papirje. Pokazalo se je, da so te dolžili po krivem. Car se je sam jako zanimal za te, zato so njemu izročili vse akte in papirje, ki so je našli pri tebi. Car je, prebravši tvoj dnevnik, sklenil te osrečiti. Potem je car meni izročil tvoj dnevnik in z Olgo sve ga mnogokrat prebirali. V njem je bilo toliko duhovitega in plemenitega, da je moje srce jelo hrepeneti po tvojej ljubezni. Olga in njih veličastvo sta sklenila majhen roman naglo končati. Poklicali so te iz Kavkaza in sedaj si moj soprog.“

„Dovolj, ljuba princesinja, jaz sem neizrečeno srečen —“

S poljubom končala je pogovor najsmrečnejša zakonska dvojica v Petrogradu.

Car Nikolaj je jako čislal Strokeš-Kraszkoviča dokler je živel. Imenoval ga je divizijskim in korimim poveljnikom. V krimski vojni se je Strokeš jako odlikoval. Sedaj pa živi na svojih posestvih v južnej Rusiji, srečen, zdrav in zadovoljen. Štirje njegovi sinovi so uže visoki častniki v ruskej vojski. Sreča, ustanovljena po njegovem dnevniku, zapustila ga nij nikdar.

G. Luckmana veseli, da je dr. Zarnik izjavil, da se bode sporazumljenje mej mestom in deželo doseglo. Potem se predlogi finančnega odseka jednoglasno sprejmo.

Predlog glede vzdržavanja grosupeljsko-krške ceste iz deželnega zaklada izroči se deželnemu odboru v poročanje v prihodnjem deželnem zboru.

Poslanec Grasselli poroča o prošnji občine Dol zastran podpore za zgradbe v obrambo Savskih bregov in predlaga, naj se izroči deželnemu odboru v poročanje.

Poslanec Klun nasvetuje, naj pošlje deželni odbor ogledovalno komisijo, in naj odbor nemudoma ukrene, kar je za varstvo bregov potrebno, ako se delo ne dá odkladati.

Dežman se protivi predlogu Kluna, dr. Poklukar pa nasvetuje, naj se vlada naprosi, da v državnem zboru nasvetuje primerno večjo svoto za uredbo Save na Kranjskem.

Poslanec Potočnik naglašaja, da je najpoprej treba določiti normalni profil in da se bregovi z drevesi obsade, kar je proti povodnjam neizmerno koristno.

Deželni predsednik g. Winkler opomni, da, ako prično posestniki, katere povodenj zadeva, kaj delati za svoje varstvo, bode on najodločneje podpiral njih delovanje in priporočal, da dobe vladno podporo.

Pri glasovanji se g. Klunov predlog zavrže, sprejme pa peticijskega odseka predlog po g. Grasselliju zastopan in dostavek dr. Poklukarja.

Reši se še nekaj personalnih zadev in potem seja sklene ob 1/2 3. uri.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 18. oktobra.

Državno sodišče začelo je v ponedeljek svoje obravnave pod predpresdsvom vicepresidenta Habčtineka s pritožbo političnega društva v Riedu, katero se je podstopilo kritizirati cesarske besede o skrajnej falcijozni opoziciji in bilo zaradi tega razpuščeno. Pred začetkom obravnave naznani predsednik ukrep sodišča, da se bode obravnava vršila tajno.

V uršulinskej vojašnici v **Pragi** bilo je v ponedeljek predstavljanje častništva devete divizije pri novem divizijonerji prestolonasledniku Rudolfu. Na ogovore generalov Vlasitsa in Berglera odgovoril je cesarjevič: „Hvaležen sem svojemu cesarskemu očetju, da mi je podelil tako izvrstno divizijo; vsem svojim podložnim hočem biti odkritosrčen prijatelj.“

Volilni red **hrvaške Krajine** dobil je Najvišje potrjenje. Ban je opolnomočen, da razpiše volitve. Proti članom inkorporacijskega odseka izrazil se je ban, da se bodo zastopniki Krajine meseca marca poklicali v sabro.

Deželna vlada **Bosne in Hercegovine** poslala okrožnico na avstrijske oblasti, v kateri govori o naseljenji teh dežel. Ona poudarja, da sedaj nij še v stanu, da bi tujim naseljencem mogla oddajati državne zemlje. To se bo še le omogočilo, ko se bode zemlja bolje zmerila in katastrofala. Tudi druge podpore se naseljencem glede slaboga stanja deželnih financ ne morejo deliti, razen moralne. Slednjič omeni še okrožnica, da je naj bolje, ako se gledé naseljenja nagovoré in vprašajo tiste politične oblasti, v kojih okraji se kdo misli naseliti; tem je naročeno, da imajo na vsa poizvedovanja natanko in hitro odgovoriti.

Vnanje države.

„Novoje Vremja“ nasvetuje razmotravati vprašanje, kak smisel da ima obstoj **podonavskega komisijona** še sedaj, ko so vsa ustja Donave prešla iz turških rok v oblast dveh neodvisnih držav. Ker prenehajo prihodnje leto poverila komisijonska, je to vprašanje jako umestno.

V Ruščuku so se v lepem redu godile svečanosti v čast **srbskemu kralju**. Ko je šel po mestu, ga je ljudstvo živahno pozdravljalo. Zvečer je bila v gledišči slavnostna predstava. Včeraj je kralj Milan odpotoval ter se je podal v moldavski Tekuč obiskat svojo babico ter udeležiti se lova. — Adlatusu bosenske civilne vlade baronu Nikoliju podelil je kralj Milan veliki križ Takovskega redu.

O novej stolici poljskega jezika in slovstva na **varšavskej** univerzi izraza se ruska liberalna „Strana“ Poljakom prav prijazno. „Razlaganje poljskega jezika in slovstva v ruskem jeziku,“ piše

„Strana“, „mora se smatrati za naredbo, ki je namerjena proti temelju poljske narodnosti. In vendar je bilo kaj lahko v zadnjih letih, ko so bili Poljaki jako zmernega duha, jim v tej zadevi napraviti neznanatno koncesijo. Naj bodemo še toliko prepričani o sili Rusije, naj mislimo, da se Rusiji nij treba bati Poljske, vendar v političnem in humanitarne smislu nikakor nij vsejedno, če se več milijonov ruskih podanikov čuti srečne ali ne.“

Egiptovska vlada se bavi sedaj z natančnim konstatovanjem onih svot, katere so se pod ministerstvom Arabijevem vzele iz državnih blagajnic, ali pa so jih uporniki siloma jemali. S tem se namerava to, da se oropane ali oškodovane blagajne kolikor moči odškodujejo s premoženjem uporniških vodij. — Arabijev proces moral se je odložiti zaradi še nerešenega vprašanja o tujih zagovornikih. Egiptovska vlada omenila je generalnemu konzulu Maletu, da ne more pripustiti inostranih advokatov in rekla, da bode rajši Arabija in ostale ujetnike oddala angleškim vojnim oblastim v obsoju. „Times“ pravijo, da bi, ako egiptovske oblasti nečejo poskrbeti, da se Arabiju osigura nepristransk proces, angleška vlada utegnila zahtevati, da se postavi Arabi v angleško varstvo in obrambo.

Dopisi.

Iz Ljubljane 15. oktobra [Izv. dop.] Nedavno je bilo v „N. Fr. Presse“ v nekem dopisu iz Ljubljane čitati, kako so baje spet letos slovenske družine s svojimi dečki poplavile tukajšnjo nemško vadnico, da nij potem ostalo prostora za otroke nemških družin, ter da našim Nemcem ne bode preostajalo drugrega, nego obrniti se z milo prošnjo na nemški „Schulverein“, da jim ustanovi tukaj čisto nemško štirirazrednico.

Te zadrege naših Nemcev so se takrat dozdevale marsikomu malo prečrno naslikane; a odkar stoji v 19. številu „Schulzeitunge“ mej novimi podporniki „des krainischen Schulpfennig“ s polnim imenom tiskana deseterica „auch Nationale“, mej kojimi zavednega narodnjaka v oči kolje posebno še celo ime nekega odličnega narodnjaka, — od takrat je vse verjetno. In če bi si hotel kdo vzeti trud, da bi prečital vse ude omenjenega nemčurskega društva, izvestno bi nabrojil mej njimi sramotilno veliko število „čitalničarjev“, mej tem, ko bi „kasinota“ mej udi „Narodne Šole“ zastoj iskal.

Ali so naši narodni krogi res tako slepi, da ne vedo, kaj podpirajo s svojimi novci? Ali jim ne odpre oči že ime Karl Deschmann, ki je načelnik temu društvu? Mar nijsta društvi „Krainischer Schulpfennig“ in „Deutscher Schulverein“ dvojčka, kojih obeh skupni namen je: slovenske otroke pomemčiti?

Kajti prvo teh dveh društev v novejšem času nakupuje in razpošilja jako radodarno **nemške abecednike in nemške slovnice** tistim slovenskim šolam, kojih učitelji slovensko decó trpinčijo v tistih slaboznanih „nemških kurzih“, da potem dobivajo za dvomljivi trud „Judežve groše“ od nemškega „Schulvereina“ in našega nemčurskega deželnega odbora.

Ako kdo tega ne veruje, naj se obrne pismeno do Frana Kalina, učitelja na čisto slovenskejši šoli v Vremah na Krasu, in ta mu bode potrdil, da mu je postal „Krainischer Schulpfennig“ 40 komadov „I. nemške slovnice“, brezštevlnih pošiljatev jednake vsebine ne omenjaje.

Ali našim premožnim in ob enem radodarnim narodnim krogom res nij znano, da se nahaja tukaj v Ljubljani društvo „Narodna Šola“, katero nijma sleparski, nego v resnici človekoljubni namen: podpirati uboge slovenske šolarje z učnimi pripomočki, kakor so: pisanke, peresa in drugo? Da je to društvo v pravih rokah in vse podpore vredno, poroka sta nam njegov načelnik, g. Feliks Stegnar, in njegov blagajnik g. Matej Močnik.

Sicer je pa, brez zamere rečeno, v resnici škoda, da ne živi v naših časih mej nami Diogen, da bi pri belem dnevi iskal po ljubljanskih ulicah z gorečo baklo v desnici prave narodne zavesti, katera zna dobro razločevati narodovega prijatelja od njegovega zakletoga dušmanina, in katera zadnjemu ne daje še sredstev v roke, s katerimi potlej zavira naravni napredek ljudskega izobraženja, kar

zgoraj navedeni obe nemški društvi po naših ljudskih šolah tako kruto počenjata.

Z Dunaja 13. oktobra. [Izv. dop.] (Iz slovanskega pevskega društva.) Slovansko pevsko društvo razpošilja ravnokar tiskano knjižico o svojem delovanju v bivšem letu. Društvo priredilo je v preteklem letu 2 veliki koncertni besedi, dva venčka, a vsak mesec, razen treh, društveno zabavo. Članov bilo je sodelujočih 142, podpornih pa 128, vseh torej 294. I. tenoristov bilo je 25, II. tenoristov 32, I. basistov 42, II. basistov 43. Se ve, da je bilo tudi več tacih, ki so bili samo zapisani. Precejšen broj pa je prav marljivih. Izmej umetnic in umetnikov sodelovalo je letos — 23! Mej temi mi je imenovati: gospodične Ano Hradilovo, Hermine Král — (poje sedaj v deželnem gledališču v Ljubljani, le škoda, da so jo natisnili s Kra!!) — Ano in Ruženo Šetřilovo; dalje so sodelovali gospodje: prof. Brodský, prof. Grün, Grünfeld, Jung, Löwenberg, Syřinek, Toms, Schanzer i. dr. Gospod Janko Pirnat, slovensk rojak, imenovan je mej solisti. Stroškov imelo je društvo 1860 gld., dohodkov bilo je menj. Od slovenskih skladateljev pele so se pesni od A. Nedvěda, dr. B. Ipavca, Vilharja, Hajdriha, dr. G. Ipavca, Kocijančiča in Försterja.

V petek, 20. dan oktobra, bode občni zbor. Izmej slovenskih dijakov, ki so vedno bili prav marljivi članovi društvu, pristopilo je zopet nekaj novih; več pa jih je svoj pristop obljubilo. Želeti je, da slovenski pevci zadostujejo tudi v prihodnje lepemu glasu, ki so ga do sedaj imeli. Posebno je za dijaške pevce lepa prilika, da pokažejo dejanstveno mladostno svojo vnetost za Slovanstvo v tujem svetu!

Dne 28. oktobra praznovalo bode „Slovansko pevsko društvo“ s „Slovansko Besedo“ v dvoranah „zum grünen Thor“ (VIII. Lerchenfelderstrasse 14.) sedemdesetletnico českega pisatelja in učenjaka g. Rybičke, dvornega svetovalca pri najvišjem sodišči na Dunaji. Dne 2. decembra pa bode velik koncert v cvetličnih dvoranah dunajskega vrtogradnega društva. P.

Domače stvari.

— (Narodni volilni odbor.) Letošnje zborovanje deželnega zbora kranjskega bilo je menda zadnje, ker meseca julija prihodnjega leta poteko mandati deželnih poslancev in se morajo dotlej izvršiti nove volitve. V Ljubljani se bode razun tega 9. novembra t. l. volil tudi še državni poslanec namestu g. viteza Schneida. Narodni deželni poslanci so toraj pred svojim razhodom skrbeli za sestavo eksekutivnega narodnega volilnega odbora, ki bode imel ob času volitev preskerbljevati potrebne reči, voditi volilno gibanje in v ta namen v zvezo stopiti z raznimi volilnimi odbori po deželi. Za mesto ljubljansko ostane narodni volilni odbor, kakor je bil doslej v navadi pri mestnih volitvah. Za deželo pa se je po vsestranskem prevdanku določilo, da v tem odboru naj bodo: 1. vsi deželni poslanci, katerim je ljudstvo z izvolitvijo že dejansko skazalo svoje zaupanje; 2. župan in podžupan mesta ljubljanskega; 3. predsednik, podpredsednik in tajnik kupčijske zbornice; 4. stolni prošt in prošt novomeški, kot zastopnika duhovenstva. Predsednik eksekutivnemu narodnemu volilnemu odboru je dr. Zarnik, njegova namestnika sta gg. Grasselli in vitez Bleiweis, zapisnikarja pa Klun in Robič.

— (Korist nemških kočevskih šol.) Pretekli teden prišel je v Ljubljano Kočevce s svojim nadepolnim sinom, ki je baš dovršil šolo v Kočevju in katerega bi bil rad spravil k kakemu trgovcu. Hodila sta od Poncija do Pilata, prijela za marsikatero kljuko, pa brez vspeha, kajti mladi Kočevce ne zna prav nič slovenski in zbog tega nij bil nikjer vzprijet, ker dečka, ki slovenski ne zna, noben trgovec in podjetnik rabiti ne more. Stari Kočevce je popoldne v znanej krčmi na starem trgu britko tožil svojo nezgodo, da sina nikjer ne more spraviti v službo, niti v Rudolfovem niti v Ljubljani, ker vsakdo praša najprvo: „Ali zna slovenski?“ —

— (Odlikovanje na tržaške razstavi.)

Pri sirarske razstavi v 9. dan t. m. priznala se je sirarske razstavi v Bohinji za izvrstne izdelke v sirarstvu častna diploma, gosp. J. Kovačiču v Tolminu pa zlata svetinja za razstavljeni surovo maslo. Na dalje dobil je: Srebrno svetinjo gosp. M. Jonko v Bovci in Blaž Plahl v Gorici pri Celji. Bronasto svetinjo: Planinska zadruga Ražor (Polubina pri Tolminu.) Planinska zadruga Sottolmino pri Gorici in Bernhard Rossbacher v Celovci in Ugovci. — Kot sodelovalec bil je odlikovan: Gosp. Jan. Mesar, župnik v Bohinjske Bistrici s častno diplomom, Tomaž Odar na Starih Fužinah v Bohinji s srebrno svetinjo.

— (C. kr. kmetijska družba kranjska) bode v Kranji 30. dne oktobra dopoldne ob 9. uri po občni dražbi prodajala iz državne subvencije nakupljenih 5 plemenskih juncev in 5 telic pincgavskega (rudečega) plemena. Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo je kupila kmetijska družba in se proda tistemu, kdor največ dá, proti temu, da jo: 1. koj plača, in 2. se po pismu zaveže, da jo obdrži najmenj dve leti za pleme; zato se k tej dražbi pripuščajo samo domači živinorejci.

— („Kaj pa je tebe treba bilo?“) tako sta menda predvčerajšnjem vprašala ženina in nevesta, stoječa v franciskanske cerkvi pred oltarjem, ko je ženinu prejšnja ljubica prinesla več mesecev staro dete k slovesnemu dejanju. Cerkveni obred vsled tega sicer nij bil preprečen, a zapuščena nezakonaka mati peljala se je v fijkarji za novoporočenima; kak je bil finale, nam nij znano.

Razne vesti.

* (Darežljivost poljskih umetnikov.) Siemiradzski, slavni tvoritelj „Bakelj Neronovih“, slike, ki je v vseh glavnih mestih Evrope vzbujala splošno občudovanje, udeležil se je pred 3 leti petdesetletnice mnogo slavljenega Kraszewskega v Krakovem. V navdušenih krogih zbranih rodoljubov sprožila se je misel, osnovati naroden slikohram v Krakovem. Siemiradzski ponudi takoj v ta smoter svojo „Baklje Neronove“, katero sliko bi bil mogel baš takrat za 30, da celo za 40.000 gld. prodati. Siemiradzski, mimogredé povedano, nij nikakor milijonar. Ko se je vzprijelo to knežje darilo, a se pri tem izrekel nekaj dvom, da li se sme vzeti toliko darilo, rekel je darežljivi umetelnik: „Kaj hočete! Za svojo sliko ne najdem prikladnejega prostora, kakor baš tu na steni v dvorani „suknenic“ — tu ima sliko tako izvrstno luč!“ — Exempla trahunt! Zdaj posnemaj poljski slikarji in kiparji svojega mojstra in narodni slikohram ima že lepo število darovanih umotvorov. — Dolgo molčal je starina mej poljskimi umetelniki, slavni Matejko. Vprašan, bode li kaj posvetil narodnemu slikohramu, odvrnil je, da nijma nič gotovega. V zadnjem času pa je dogotovil velškansko sliko „Pruska obljuba zvestoba“, ki prekosi vse prejšnje po velikosti in krasoti. In to sliko, poprek cenjeno na 60.000 gld., podaril je Matejko poljskemu narodu z željo, da naj se ž njo okraši jedna soba kraljevega gradu Piastov na Vavelu, kateri do sedaj vojašnica, bode po našem cesarji obnovljen v vsej svojej nekdanj kraljevej krasoti.

Zahvala.

Gospod Teodor Sidoli, direktor cirkusa, zdaj v Gradcu, je svojemu naznanilu, da mu letos uže nij moči upotrebljevati tukajšnjega mestnega magistrata dovoljenje, da si za meseca oktobra tukaj sme postaviti cirkus, priložil petnajst forintov za ljubljanske mestne ubožne. Sprejem tega blagotvornega darila se hvaležno potrjuje. Ljubljanskega ubožnega zavoda upraviteljstvo, v 13. dan oktobra 1882.

Prvosodnik-župan:
Grasselli m. p.

Zahvala.

Gospod Ivan Hausenbiehler, načelnik krajnega šolskega sveta, srenjski svetovalec itd. itd. v Zaveci daroval je tukajšnji šolske bukvarnici več zemljevidov in knjig, in vrh tega še 5 gld. v denarji, za kar blagemu prijatelju šolske mladine in pravemu dobrotniku šole tukaj v imenu žavskih šolcev izrekam pristrčno zahvalo. Žavec 12. oktobra 1882.

Ivan Kocuvan,
nadučitelj.

Dunajska borza

dné 18. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta 76 gld. 75 kr.
Srebrna renta 77 „ 45 „

Zlata renta	95	50
5% marena renta	92	50
Akcije narodne banke	830	—
Kreditne akcije	303	70
London	119	55
Srebro	—	—
Napol.	9	55
C. kr. cekini	5	66
Nemške marke	58	50
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119
Državne srečke iz l. 1864	100	171
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	55
Ogrska zlata renta 6%	119	35
" " 4%	37	35
" " papirna renta 5%	86	45
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	115
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	30
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	97	90

Prior. oblig. Ferdinandova sev. železnice	107	25
Kreditne srečke	100 gld.	174
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	125
Tramway-društ. veli. 170 gld. a. v.	233	—

Prostovoljna prodaja.

K posestvu Adiershofen spadajoči, na Pivki ležeči mlin in žaga s gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanu in brez bremen, zraven okroženo in združeno zemljišče, obstoječe iz sadnih vrto, njiv in gozda, — se prostovoljno proda za nizko ceno.

Natančneje pojasnuje

Vincenc Dolschein
v Postojini.

Prodaja stavbene tvarine.

Začeni s **ponedeljkom 16. oktobra t. l.** prodajala se bode prostovoljno na licu mesta vsa **stavbena tvarina**, ki se dobi iz podrtja Urbasove hiše, kot: **opeka, okna, vrata, tla** itd.

Kranjska stavbena družba.

(662—3)

(660—2)

Novi zajem

avstrijske družbe ruđečega križa

pod pokroviteljstvom Nj. Veličastev cesarja in cesarice.

Posnetek iz načrta srečkanju:

➔ Vsako leto 3 srečkanja, 1. januarja, 1. maja, Vsako leto 3 srečkanja, ➔
1. septembra.

glavni dobitek **200.000** goldinarjev,

na dalje 100.000, 50.000, 35.000, 30.000 gld. itd. Mnogo znamenitih postranskih dobitkov.

Najmanjši dobitek, ki mora priti na vsako srečko, uže sedaj 12 gl., narastel bode na 20 gl.

Posebna ugodnost.

Razen tega daje vsaka srečka, ki je dobila najmanjši dobitek, še pravico, da se sme v vseh bodočih srečkanjih na njo igrati, ter je po tem takem

➔ **neprestana promesa.** ➔

Z gotovino kupljene srečke se dajo točno po uradnem borznem kurzu.

➔ **Prejemni listki** ➔

na 5 srečk z 36 mesečnimi obroki samo po 2 goldinarja,

na 25 srečk z 37 mesečnimi obroki samo po 10 goldinarjev,

povrhu še 1 srečka zastonj, ko se uplača tretje odplačilo,

na 50 srečk z 37 mesečnimi obroki samo po 20 goldinarjev,

povrhu še 3 srečke zastonj, ko se uplača tretje odplačilo.

Pravica k samostalnemu igranju koj pri prvem srečkanji 2. januarja!

Glavni dobitek 200.000 goldinarjev.

➔ **NB.** Navedene cene prejemnim listkom veljajo le, dokler imamo še kaj srečk v zalogi in se njihov kurz nij notiral nad 13 gld. Če bi poskočil kurz, morala bi se tudi cena prejemnih listkov primerno povišati. Priporočamo torej, da se v kratkem naroča.

Obširni prospekti in načrti srečkanju na zahtevanje gratis in franko.

Na Dunaji, v 14. dan oktobra 1882.

Menjalnica upravnštva lista

(667)

WIEN,
Stephansplatz Nr. 9.

„MERCUR“

CH. COHN,
Wollzeile 10. und 15.